

Lidzi nodot ziņojumai
 - Mandātu, ētikas un ērtnieku komisijai
 - Saeimas frakcijām
 - viņu frakcijām nepārstāvētajās deputātu grupās

LATVIJAS REPUBLIKAS SAEIMAS DEPUTĀTS

Jēkaba iela 11, Rīga, LV-1811 • Tālrunis: 6708 7321 • Fakss: 6708 7100 • E-pasts: saeima@saeima.lv

[Signature]
GUNĀRS KŪTRIS
 Saeimas sekretāra biedrs
 13.03.2017

Rīgā, 2017.gada 10.martā
 Nr. 142.6/64-16-12/17

Latvijas Republikas Saeimai

Par informatīvā ziņojuma "Informatīvais ziņojums par iespējām nodrošināt bezmaksas ēdināšanu pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādēs" iesniegšanu

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2009. gada 7. aprīļa Ministru kabineta noteikumu Nr. 300 „Ministru kabineta kārtības rullis” 111. punktu, iesniedzu informatīvo ziņojumu "Informatīvais ziņojums par iespējām nodrošināt bezmaksas ēdināšanu pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādēs" (turpmāk – Informatīvais ziņojums).

1.	Iesniegšanas pamatojums	Informatīvais ziņojums par iespējām nodrošināt bezmaksas ēdināšanu pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādēs (turpmāk – informatīvais ziņojums) sagatavots atbilstoši Saeimas paziņojumam "Par 10 213 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Par bezmaksas ēdināšanu bērnudārzos" turpmāko virzību", Saeimas 2016. gada 22. septembra sēdē nolemjot sadarbības platformai "Demogrāfisko lietu centrs" (turpmāk – DLC) uzdot izvērtēt iespēju nodrošināt bērnu bezmaksas ēdināšanu pirmsskolas izglītības iestādēs, pamatojoties uz Latvijas Republikas Tiesībsarga, Labklājības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Vecāku organizācijas mammamuntetiem.lv un citiem viedokļiem, un sniegt informatīvu ziņojumu Saeimai un Ministru kabinetam līdz 2017. gada 1. martam.
2.	Valsts sekretāru sanāksmes datums un numurs	Nav attiecināms.
3.	Informācija par saskaņojumiem	Latvijas Republikas Tiesībsargs, Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Darba devēju konfederācija, Vides un reģionālās attīstības ministrija un Latvijas Vecāku organizācija mammamuntetiem.lv Informatīvo ziņojumu saskaņoja bez iebildumiem. Labklājības ministrijas izteiktais priekšlikums ir ņemts vērā. Informatīvā ziņojuma aktuālā – koriģētā versija saskaņota ar DLC ekspertiem, t.sk. pārstāvjiem no Finanšu ministrijas un Veselības ministrijas.
4.	Informācija par saskaņojumu ar Eiropas Savienības institūcijām	Nav attiecināms. SAŅEMTS LIETVEDĪBĀ <u>10.03.2017.</u> plkst. <u>15:46</u>

Informatīvais ziņojums par iespējām nodrošināt bezmaksas ēdināšanu pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādēs

Informatīvais ziņojums par iespējām nodrošināt bezmaksas ēdināšanu pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādēs (turpmāk – informatīvais ziņojums) sagatavots atbilstoši Saeimas paziņojumam “Par 10 213 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma “Par bezmaksas ēdināšanu bērnudārzos” turpmāko virzību”, Saeimas 2016. gada 22. septembra sēdē nolemjot sadarbības platformai “Demogrāfisko lietu centrs” (turpmāk – DLC) uzdot izvērtēt iespēju nodrošināt bērnu bezmaksas ēdināšanu pirmsskolas izglītības iestādēs, pamatojoties uz Latvijas Republikas Tiesībsarga, Labklājības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Vecāku organizācijas mammamuntetiem.lv un citiem viedokļiem, un sniegt informatīvu ziņojumu Saeimai un Ministru kabinetam līdz 2017. gada 1. martam.

I. ESOŠĀS SITUĀCIJAS APRAKSTS

1. Pilsoniskās iniciatīvas saturs un virzības gaita

1.1. Iniciatīvas iesniegšana Saeimā

Sabiedrisko iniciatīvu portālā ManaBalss.lv 2015. gada 30. aprīlī tika uzsākta parakstu vākšana, lai visās Latvijas pirmsskolas izglītības iestādēs (turpmāk - PII) tiktu nodrošināta bezmaksas ēdināšana sākot no 2016. gada 1. septembra¹. Šīs iniciatīvas ierosinātāji – biedrība “Progresīvie”. 2016. gada 3. jūnijā, kad iniciatīvu bija parakstījuši vairāk nekā 10 tūkstoši Latvijas pilsoņu, tā tika iesniegta izskatīšanai Saeimā (sk. 1. att.).

1. tabula. Iniciatīvas saturs kopsavilkums.

Priekšlikums	No valsts budžeta piešķirt dotācijas pašvaldībām, lai Latvijas pirmsskolas izglītības iestādēs (bērnudārzos) nodrošinātu bezmaksas ēdināšanu.
Nepieciešamais finansējums	Pirmskolas izglītības iestādēs mācās 88,2 tūkstoši bērnu. Pusdienas vienam bērnam mēnesī izmaksā aptuveni 40 eiro. Gadā izmaksas veido aptuveni 42 336 000 eiro.
Pasākuma ieviešana	Nepieciešamais finansējums piešķirams pakāpeniski – sākotnēji ar bezmaksas ēdināšanu nodrošinot jaunākos bērnus un bērnus, kuri nāk no daudzbērnu ģimenēm. Četru gadu laikā bezmaksas ēdināšana jānodrošina visiem bērniem, kuri apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes.
Ieguvumi	<ul style="list-style-type: none"> • Iespēja bērniem neatkarīgi no vecāku materiālās situācijas vai pašvaldības budžeta saņemt pilnvērtīgu uzturu; • Nozīmīgs ieguldījums bērnu veselībā; • Līdz ar to šāds atbalsts pamudinātu vecākus ātrāk atgriezties darba tirgū; • Kā arī būtu motivējošs faktors tām ģimenēm, kas vēl tikai domā par ģimenes pieaugumu.

¹ ManaBalss.lv (2015). Par bezmaksas ēdināšanu bērnudārzos. <https://manabalss.lv/par-bezmaksas-edinasanu-bernudarzos/show> (sk.01.02.2017.)

ManaBalss.lv interneta vietnē apkopoti partiju viedokļi, kas iegūti laikā līdz 2016. gada 26. aprīlim. Saskaņā ar šo informāciju kopumā visu politisko spēku frakcijas pauž atbalstu iniciatīvai².

Visatzinīgāk iniciatīvu vērtējušas:

- Partija "No sirds Latvijai" – uzsverot to, ka pašreizējā situācija, kad dažas pašvaldības nodrošina bezmaksas ēdināšanu PII, nostāda ģimenes nevienlīdzīgā situācijā atkarībā no tā, kurā pašvaldībā tās dzīvo.
- Partija "Vienotība" – akcentējot mērķdotāciju piešķiršanu pašvaldībām un aicinot sadarboties VARAM un FM, lai rastu iespējas finansējumu meklēt valsts pamatbudžetā, nepieļaujot budžeta deficīta palielināšanu.
- VL-TB/LNNK – uzskatot, ka valstij un pašvaldībai kopīgiem spēkiem jānodrošina bezmaksas ēdināšana visās izglītības iestādēs sākot no pirmsskolas, sadalot atbildības pozīcijas. Partijas skatījumā produktu iegādē ir jāparedz "t.s. "zaļais iepirkums", lai produkti tiktu piegādāti, izmantojot īsāku ceļa posmu, tādējādi maksimāli nodrošinot to, ka tie tiktu iegādāti no vietējiem zemniekiem un ražotājiem". Būtiska ir ēdiena kvalitātes kontrole.

Savukārt piesardzīgākas savā viedoklī bijušas tādas partijas kā:

- Latvijas Reģionu apvienība – norādot, ka bezmaksas ēdināšana jānodrošina 5 – 6 gadus veciem bērniem, kuri uzsākuši obligāto pirmsskolas izglītības posmu.
- Zaļo un zemnieku savienība – uzsverot nepieciešamību šo iniciatīvu vērtēt kontekstā ar valsts budžeta iespējām un citām prioritātēm ģimeņu ar bērniem atbalstam.

1.2. Iniciatīvas izskatīšana Saeimā

Pēc iniciatīvas iesniegšanas Saeimā, tā vairākkārt skatīta Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas sēdēs, kur komisijas locekļi un pieaicinātie eksperti izvērtējuši iniciatīvas saturu un ietekmi uz ģimeņu ar bērniem dzīves kvalitātes uzlabošanu. Lai arī 2016. gada 3. augusta sēdē kopumā iniciatīvas izvirzītājiem pausts atzinīgs vērtējums, katram no pieaicinātajiem ekspertiem bijis savs skatījums par iniciatīvas ieviešanas mehānismu un laika plānu³.

Galvenie argumenti, kas atbalsta tūlītēju iniciatīvas ieviešanu:

- pašreizējā situācija, kad atsevišķas pašvaldības nodrošina bezmaksas ēdināšanu PII, rada nevienlīdzīgu attieksmi pret ģimeņiem atkarībā no tā, kurā pašvaldībā tās dzīvo (Latvijas Republikas Tiesībsargs);
- iniciatīva ir jāievieš, bet vienlaikus jādomā, kā nenostādīt nevienlīdzīgā situācijā tās ģimenes, kuru bērni vecumā no 1,5 gadiem neapmeklē PII, jo īpaši – ja pašvaldība nespēj nodrošināt vietu (LPS).

² Izņemot Sociāldemokrātisko partiju "Saskaņa", kas atturējās paust konkrētu viedokli.

³ Latvijas Republikas 12. Saeimas rudens sesijas trešā sēde 2016. gada 22. septembrī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/375> (sk.01.02.2017.)

Galvenie argumenti **pret iniciatīvas tūlītēju ieviešanu** ir saistīti ar faktu, ka, pēc ekspertu domām, ģimenes atbalsta politikas dienaskārtībā ir vairāki citi jautājumi, kuru risināšana ir kritiski nozīmīgāka, piemēram:

- PII pieejamība, kuras trūkums daudz būtiskāk ierobežo vecākiem darba un ģimenes dzīves saskaņošanas iespējas (LM);
- Atbalsta palielināšana īpaši jūtīgajām grupām, piemēram, ģimenēm, kur kādam no ģimenes locekļiem ir invaliditāte (LDDK).

Nemot vērā vispārējo pozitīvo iniciatīvas vērtējumu, bet vienlaikus viedokļu atšķirības par iniciatīvas ieviešanas procesu, kas tika izteiktas Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas sēdē, Saeimas sēdē, kas notika 2016. gada 22. septembrī, tika nolemts uzdot DLC sagatavot informatīvo ziņojumu.

2. Pašvaldību prakses PII audzēkņu ēdināšanā: izpētes rezultāti

Lai izpildītu Saeimas doto uzdevumu un sagatavotu izvērtētu viedokli par iniciatīvas iespējamo tālāko virzību, Pārresoru koordinācijas centrs, pildot DLC sekretariāta funkcijas, veica padziļinātu tēmas izpēti, kas ietvēra:

- 1) Dokumentu analīzi, apkopojot publiski pieejamo informāciju, kas raksturo:
  - a. iniciatīvu un sniedz priekšstatu par dažādu institūciju speciālistu viedokļiem, kā arī
  - b. iniciatīvas iesniedzēju argumentiem un diskusijām, kas noritēja Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas sēdēs iniciatīvas kontekstā;
- 2) Latvijas pašvaldību telefonaptauju (datu iegūšanas periods: 25.01.2017. – 07.02.2017.), lai iegūtu pēc iespējas jaunāko informāciju, kas papildinātu un precizētu Labklājības ministrijas 2016. aprīlī uzsāktās pašvaldību interneta aptaujas datus.

Izpētes rezultāti apkopoti informatīvā ziņojuma nākamajā nodaļā, ietverot informāciju par to, cik lielā apjomā un kādām grupām pašvaldības nodrošina bezmaksas ēdināšanu PII 2017. gadā, kā arī ieskicējot indikatīvus 2018. gada plānus.

2.1. Pašreizējā situācija pakalpojuma sniegšanā

Apkopojot pašvaldību sniegto informāciju, var konstatēt, ka visas pašvaldības Latvijā sniedz kādu atbalstu bērnu ēdināšanai PII. Tiesa, salīdzinoši neliela daļa – kopumā 13 no 119 pašvaldībām – PII audzēkņu bezmaksas ēdināšanu nodrošina pilnībā visās vecuma grupās (sk. 1. att. nāk. lpp.).

Atbalsts bērniem no trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm

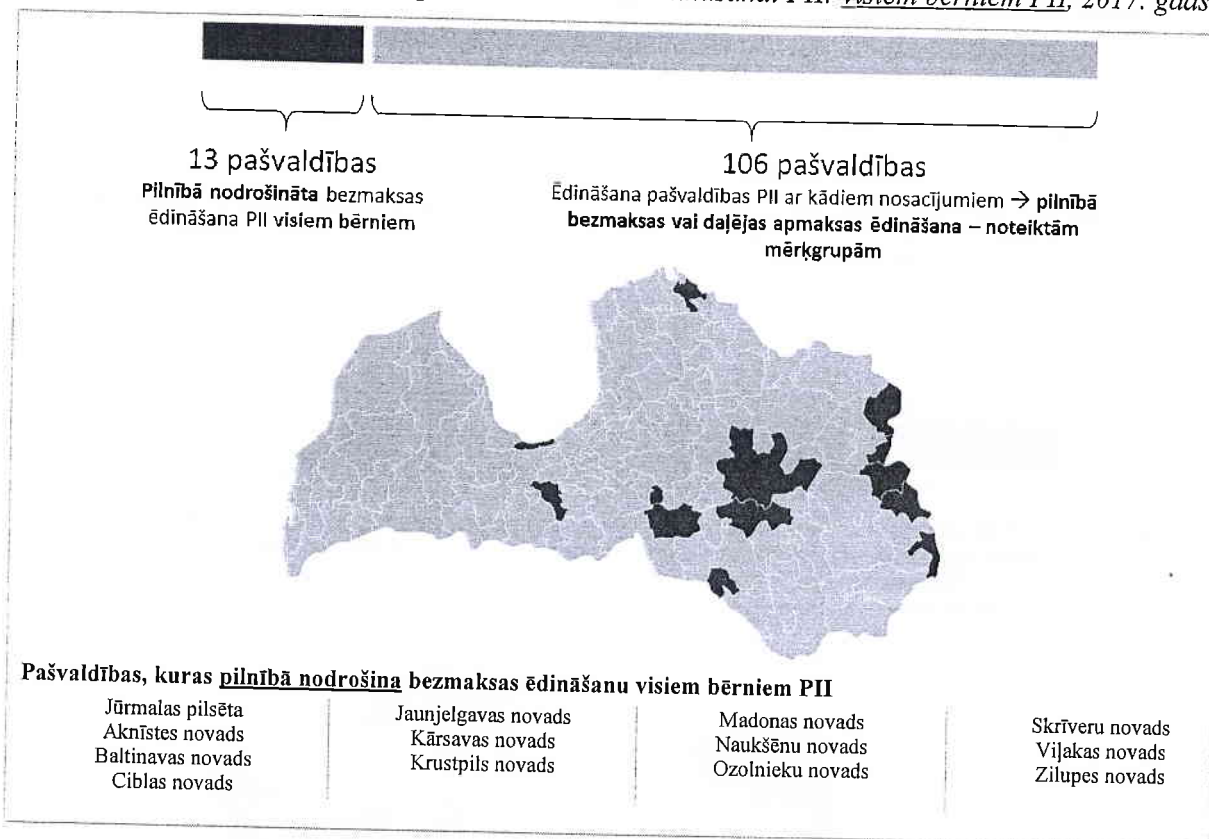
Savukārt ievērojami lielākā daļa pašvaldību ēdināšanu pilnībā vai daļēji apmaksā bērniem no sociāli jūtīgākajām grupām. Dati rāda, ka primāri atbalsts tiek sniegts bērniem no trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (sk. 2. att. nāk. lpp. un 1. tab. pielikumā).

Pilnībā apmaksāta ēdināšana PII bērniem no trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm ir visbiežāk izmantotā prakse, ko nodrošina vairāk nekā puse pašvaldību, t.sk., Latvijas lielākās pilsētas. Pārējās pašvaldības pilnībā (n=37) vai daļēji apmaksā ēdināšanu (n=14) trūcīgo ģimeņu bērniem, piemēram, piešķirot ēdināšanai noteiktu atlaidi (visbiežāk 50% apmērā), apmaksājot brīvpusdienas, bet vecākiem pašiem jāapmaksā brokastis un launags vai nosakot summu, par kuru tiek samazināta ēdināšanas maksa.

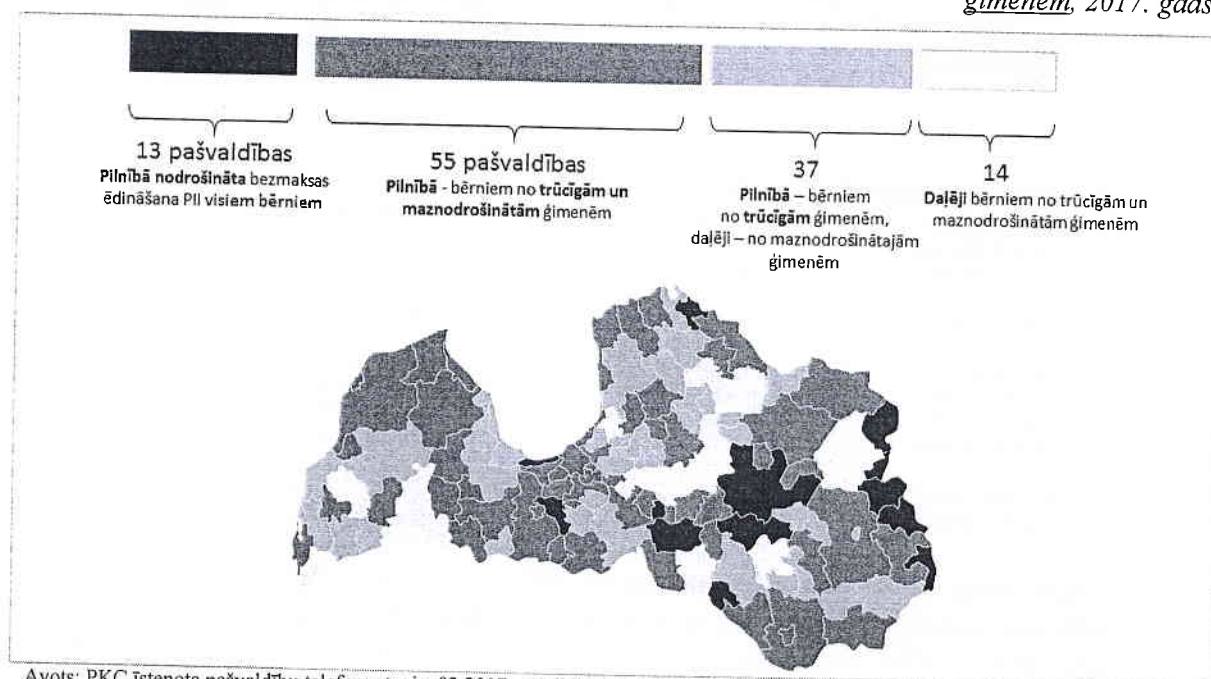

Attiecīgi maznodrošināto ģimeņu bērniem pakalpojuma piešķirtā atbalsta apjoms ir salīdzinoši mazāks, bet arī ietver atlaides (~25% apmērā) ēdināšanai, brīvpusdienas u.tml. Pāris pašvaldības meklējušas risinājumus ģimenēm, kur bērnus audzina viens no vecākiem, šīm ģimenēm piemērojot lielāku ēdināšanas maksas samazinājumu (sk. 1. tab. pielikumā).

1. attēls. Pašvaldību prakses bezmaksas ēdināšanai PII: visiem bērniem PII, 2017. gads

2. attēls. Pašvaldību prakses bezmaksas ēdināšanai PII: bērni no trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm, 2017. gads

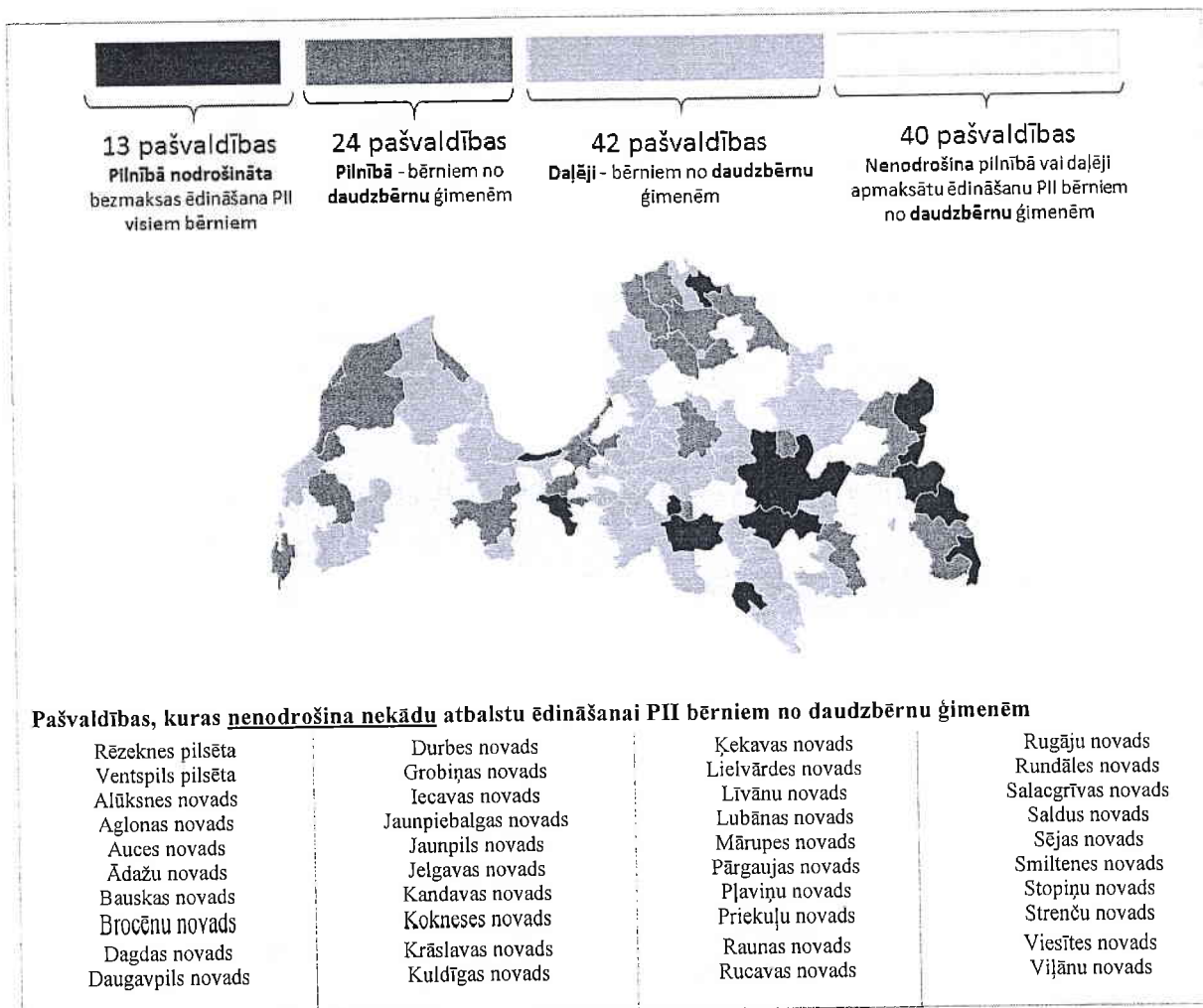
Avots: PKC īstenota pašvaldību telefonaptauja, 02.2017., papildinot un precizējot LM interneta aptaujas datus, kas iegūti 04.2016. ; Latvijas kartes izgatavotas, izmantojot datu vizualizācijas programmu: www.datawrapper.de

Atbalsts bērniem no daudzbērnu ģimenēm

Kā rāda pašvaldību prakšu analīze par atbalstu ēdināšanai PII bērniem no daudzbērnu ģimenēm, kopumā nedaudz vairāk nekā trešā daļa pašvaldību, t.sk., vairāku lielo pilsētu pašvaldības, pilnībā apmaksā ēdināšanu arī bērniem no daudzbērnu ģimenēm, nevērtējot šo ģimeņu ienākumus (sk. 3. att. un 2. tab. pielikumā). Aptuveni tikpat liela daļa pašvaldību sniedz daļēju atbalstu, piemērojot atlaidi (~ 50%), apmaksājot kādu no ēdienreizēm, visbiežāk pusdienas vai par atbalstu lemj, ja saņemts ģimenes iesniegums.

Demogrāfiskās situācijas uzlabošana ir izvirzīta par vienu no šīs valdības prioritātēm, virzoties uz t.s. trešā bērna politiku, lai sasniegtu Nacionālajā attīstības plānā 2104.-2020. gadam izvirzītos tautas ataudzes stratēģiskos mērķus. DLC kā satraucošu vērtē situāciju, kad kopumā 40 Latvijas pašvaldībās netiek sniegts nekāds finansiāls atbalsts ēdināšanai PII bērniem no daudzbērnu ģimenēm, ja šo ģimeņu ienākumi ir lielāki par līmeni, kas noteikts trūcīgās vai maznodrošinātās personas statusa iegūšanai.

3. attēls. Pašvaldību prakses ēdināšanas nodrošināšanā PII: bērni no daudzbērnu ģimenēm, 2017. gads

Avots: PKC īstenota pašvaldību telefonaptauja, 02.2017., papildinot un precizējot LM interneta aptaujas datus, kas iegūti 04.2016. Latvijas kartes izgatavotas, izmantojot datu vizualizācijas programmu: www.datawrapper.de

Ņemot vērā to, ka pašvaldības saņem 80% no savā teritorijā deklarēto iedzīvotāju ienākuma nodokļa un atbilstoši sniegtajai informācijai nozīmīgs īpatsvars pašvaldību spēj nodrošināt pilnībā bezmaksas vai vismaz daļēji apmaksātu ēdināšanu PII bērniem no daudzbērnu ģimenēm, gandrīz trešā daļa pašvaldību pilnībā apmaksā ēdināšanu bērniem gan no trūcīgajām un maznodrošinātajām, gan no daudzbērnu ģimenēm, turklāt katra

DLCZin_bezmaksas_edPII_10032017; Informatīvais ziņojums par iespējām nodrošināt bezmaksas ēdināšanu pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādēs

desmitā no pašvaldībām spēj pilnībā atbrīvot vecākus no izmaksām par bērnu ēdināšanu PII, DLC ieskatā šāda situācija – nepieciešamība daudz bērnu ģimeņu vecākiem apmaksāt bērnu ēdināšanu PII pilnā apjomā – nav pieļaujama un jānovērš iespējami drīzā laikā, lai uzlabotu daudz bērnu ģimeņu dzīves kvalitāti neatkarīgi no viņu dzīvesvietas.

Atbalsts bērniem: citas grupas

Papildus iepriekšminētajam atbalstam bērnu ēdināšanai, liela daļa pašvaldību pilnībā vai daļēji apmaksā arī citu grupu bērnu ēdināšanu PII, tā palīdzot bērniem ar īpašām vajadzībām un bērniem aizbildnībā vai audžuģimenēs dzīvojošiem.

Saskaņā ar aptaujā iegūto informāciju, atbalsts ēdināšanas apmaksai šo grupu bērniem tiek sniegts aptuveni pusē pašvaldību, no kurām 26 pašvaldībās tiek nodrošināta bezmaksas ēdināšana, nevērtējot ienākumus. Dažas pašvaldības nodrošina pilnībā apmaksātu ēdināšanu bērniem ar īpašām vajadzībām, citas – pilnībā finansē ēdināšanu PII audžuģimenēs un aizbildnībā esošiem bērniem, savukārt vēl citās pašvaldībās abām mērķgrupām tiek sniegti daļējas samaksas pakalpojumi, piemērojot atlaidi (~ 50%) vai apmaksājot kādu no ēdienreizēm, visbiežāk pusdienas (sk. 3. tab. pielikumā).

2.2. Pakalpojuma izmaksas

Analizējot datus par noteiktajām izmaksām bērnu ēdināšanai PII, kas jāsedz vecākiem, jāņem vērā, ka aptaujas ietvaros pašvaldībām netika jautāts par precīzām izmaksām. Tomēr veiktā aptauja ļauj apzināt iespējamo izmaksu amplitūdu, ņemot vērā pašvaldību sniegto informāciju, tai skaitā bez pamudinājuma norādot finanšu apjomu.

Kā rāda aptaujas rezultāti, izmaksas par ēdināšanu bērnu vecākiem variē visai plašā amplitūdā – no 0,70 *euro* līdz 2,65 *euro* par visām ēdienreizēm dienā. Indikatīvi vidējās ēdināšanas (brokastis, pusdienas, launags) izmaksas pašvaldības PII Latvijā ir 1,70 *euro*.

Aptaujas veikšanas laikā sarunās ar pašvaldību pārstāvjiem identificētas vairākas sakarības:

- jo institūcija ir tuvāk Rīgai un Pierīgai, reģionu centriem un ekonomiskai aktīvām pilsētām, jo izmaksas ir salīdzinoši augstākas (attiecīgi: Rīgā 1,99 *euro*, Garkalnes novadā 2,85 *euro*, Tukuma novadā 2,65 *euro*, salīdzinoši Zilupes novadā tikai 0,97 *euro*, Viļānu novadā 0,70–1,00 *euro*, Ķeguma novadā 1,72 *euro*);
- gadījumos, kad katra PII audzēkņu ēdināšanas pakalpojumam piemēro atsevišķu iepirkuma procedūru, izmaksas būs augstākas nekā situācijās, kad šādu pakalpojumu iepērk centralizēti visu novada PII, pamatskolas vai vidusskolas audzēkņu vajadzībām;
- dažviet pašvaldība iepirkuma procedūrā iepērk tikai ēdiena izejvielas un apmaksā pārējās pozīcijas bez iepirkuma – personāla darbu, kas bērniem pagatavo ēdienu, kā arī sedz attiecīgos infrastruktūras un pakalpojumu izdevumus, līdz ar to izmaksas ir salīdzinoši zemākas;
- minēts arī modelis, kad pašvaldība centralizēti iepērk izejvielas ēdiena gatavošanai un tās finansē no pašvaldības budžeta, bet PII audzēkņu vecākiem lūdz segt tikai ēdiena pagatavošanas izmaksas, piemēram, 11 *euro* apmērā mēnesī vienam bērnam.

Apkopojot iepriekš minēto, jāsecina, ka ļoti nozīmīga ir pašvaldības proaktīva rīcība efektīvāko risinājumu meklēšanā, kas visbiežāk sniedz iespēju nodrošināt veselīgas un pilnvērtīgas ēdienreizes PII par zemākām izmaksām gan pašvaldībai, gan vecākiem.

2.3. Indikatīvas izmaiņas 2018. gadā

Apkopojot pašvaldību sniegtās atbildes 2017. gada februārī, jāsecina, ka ievērojami lielākā daļa (kopumā n=80 no 119) pašvaldību vēl atturas no precīzākās informācijas sniegšanas par iespējamām izmaiņām 2018. gadā, norādot, ka vēl nav plānots un nav zināms.

Raksturīgi, ka konkrētākas savos lēmumos bijušas pašvaldības, kuras šobrīd jau nodrošina visiem bērniem bezmaksas ēdināšanu PII (n=13). Šīs pašvaldības arī turpmāk pakalpojumu plāno saglabāt tādā pašā apjomā kā šobrīd un visiem bērniem, kuri apmeklē pašvaldības PII, tiks nodrošināta bezmaksas ēdināšana.

Savukārt pārējās pašvaldības, kuras skaidrāk identificējušas 2018. gada ieceres (n=20), plāno vai vismaz cer panākt, ka atbalsts tiks pakāpeniski palielināts šādi:

- pašvaldības, kuras jau šobrīd nodrošina daļēju, piemēram, 50% atlaidi vai pilnībā apmaksātu ēdināšanu bērniem no trūcīgajām ģimenēm, plāno nākamajā gadā atbalstu palielināt un sniegt arī maznodrošinātajām ģimenēm,
- pašvaldības, kuras līdz šim nenodrošināja bērniem no daudz bērnu ģimenēm iespēju saņemt brīvpusdienas PII, plāno tās piedāvāt, bet pašvaldības, kuras brīvpusdienas jau nodrošina, paredz piedāvājumu paplašināt līdz pilnībā apmaksātai ēdināšanai šai mērķgrupai PII;
- vairākas pašvaldības kā jaunu mērķgrupu bezmaksas ēdināšanai PII izvirzījušas obligātajā izglītībā esošos 5–6 gadus vecos bērnus.

Jāņem vērā, ka telefonaptaujas ietvaros pašvaldībās uz uzdotajiem jautājumiem atbildēja speciālisti, un papildus netika aptaujātas Domes amatpersonas, turklāt vairākas pašvaldības, kuras atturējušās paust konkrētu viedokli par iespējamām izmaiņām 2018. gadā, ir Latvijas lielās pilsētas, līdz ar to prognozējamā pozitīvā dinamika atbalsta sniegšanā vērtējama piesardzīgi.

II. SADARBĪBAS PLATFORMAS “DEMOGRĀFISKO LIETU CENTRS” VIEDOKLIS

1. Pašreizējās situācijas vērtējums

DLC ekspertu izvirzītās prioritātes 2017. un 2018. gadam ģimeņu ar bērniem atbalstam, kas tika ietvertas DLC konceptuālajā ziņojumā⁴, galvenokārt ir atbilstošas ģimenēm ar maziem bērniem draudzīgam, nodarbinātību veicinošajam scenārijam (t.s. tautas ataudzes nodarbinātības scenārijam), ko par perspektīvāko atzīst Ziemeļeiropas valstis un par piemērotu turpmākai ģimenes atbalsta politikai Latvijā norādījuši pētnieki, analizējot tautas ataudzi ietekmējošos faktorus⁵.

Salīdzinājumā ar scenāriju, kurš paredz īpaši strauju pabalstu/ finansiāla atbalsta celšanu (t.s. pabalstu scenārijs), nodarbinātības scenārijs ir vairāk vērst uz problēmu cēloņu novēršanu. Īpašu uzmanību pievēršot ģimenes un darba dzīves saskaņošanu atbalstošiem pakalpojumiem, tas vērts uz ģimeņu dzīves kvalitātes celšanu un ietver pasākumu kopumu, kas ļauj vecākiem labāk iekļauties darbā un savienot to ar mājas pienākumiem. Tā tiek veicināta cilvēku spēja parūpēties par sevi un saviem bērniem atšķirībā no uz pabalstiem orientētā scenārija, kas drīzāk cīnās ar sekām.

⁴ Konceptuālais ziņojums “Par Sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” priekšlikumiem ģimeņu ar bērniem atbalstam 2017. – 2018. gadā”. Konceptuāli atbalstīts Demogrāfisko lietu padomē, 21.06.2016.

http://www.pkc.gov.lv/images/DLC/DLC_KoncZin_22062016.pdf (sk. 01.02.2017.)

⁵ VK, PKC (2013) Tautas ataudzi ietekmējošo faktoru izpēte. http://www.pkc.gov.lv/images/Tautas_ataudzi_ietekmejosie_faktori.pdf (sk. 07.07.2015.);

Paralēli dzimstības veicināšanai tautas ataudzes nodarbinātības scenārijs veicina arī emigrācijas mazināšanos un rezultātā ir ekonomiski izdevīgāks valstij, ar lielāku iespējamību, ka ar šādu atbalstu būs iespējams nodrošināt stabilu politiku ilgtermiņā. Stiprinot drošības sajūtu visās dzīves jomās, t.sk., nodrošinājumā ar mājokli un kopumā - vispārējā pašvaldību atbalstā sava novada teritorijā dzīvojošiem iedzīvotājiem, palīdz attīstīt iedzīvotājos pārliecību par valsts sniegtā atbalsta stabilitāti.

Lai arī pēdējos gados, realizējot noteiktas politikas iniciatīvas (piemēram, atcelti krīzes periodā noteiktie slimības, maternitātes, paternitātes un vecāku pabalsta apmēra ierobežojumi, kā arī atjaunota ģimenes valsts pabalsta diferencēšana atkarībā no bērnu skaita ģimenē), panākts būtisks progress dzimstības veicināšanā, kas visticamāk pozitīvi ietekmēs dzimstības rādītājus arī turpmāk, tomēr pētījumi uzsver, ka iedzīvotāji līdz šim sniegtajam atbalstam neuzticas, jo nav pārliecināti par tā pastāvēšanu ilgtermiņā. Nekonsekventa politikas iniciatīvu ieviešana un bieža maiņa neviņo iedzīvotājos uzticēšanos, līdz ar to valsts atbalsts, plānojot bērnus, netiek būtiski ņemts vērā. Tādējādi pat salīdzinoši dāsns atbalsts var nesniegt nepieciešamos rezultātus un tā efektivitāte var būt apšaubāma. Lai valsts atbalsts kļūtu par aspektu, kas tiek ņemts vērā, plānojot bērnus, būtiski panākt sabiedrības uzticību, izstrādājot ilgtermiņa demogrāfijas politiku un konsekventi ieviešot politikas instrumentus⁶.

Kā zināms, likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 4. punkts paredz, ka pirmsskolas un skolas vecuma bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs ir pašvaldību autonomā funkcija. Pirmsskolas un sākumskolas izglītība jānodrošina maksimāli tuvu bērna dzīvesvietai, tomēr praksē daudziem bērniem netiek nodrošināta vieta pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādē.

4. attēls. Pašvaldības, kurās pilnībā netiek bērniem nodrošinātas vietas pašvaldības PII (2016. gads)

Avots: VARAM (2016). Informatīvais ziņojums par valsts atbalsta programmas bērniem no 1,5 gadu vecumam līdz pamatizglītības ieguves uzsākšanai, kuri saņem pakalpojumu pie privātā bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēja, izpildi un pašvaldību sniegtā atbalsta bērniem izvērtējumu.

VARAM norāda, ka 2016. gadā rindā uz vietu pašvaldības PII visā Latvijā gaida aptuveni desmit tūkstoši bērnu, no kuriem daļa apmeklē privāto PII, bet citi izmanto bērnu

⁶ VK, PKC (2013) Tautas ataudzi ietekmējošo faktoru izpēte. http://www.pkc.gov.lv/images/Tautas_ataudzi_ietekmejosie_faktori.pdf (sk. 07.07.2015.)

uzraudzības pakalpojumus⁷. Vislielākās problēmas ir Rīgas pilsētā un Pierīgas pašvaldībās, kā arī atsevišķos reģionu centros, kas skaidrojams ar ekonomiski aktīvo iedzīvotāju, kuru ģimenēs ir bērni pirmsskolas vecumā, koncentrēšanos šajos reģionos. (sk. 4. att.).

Turklāt demogrāfiskās prognozes par iedzīvotāju skaita izmaiņām tuvāko 15 gadu laikā atklāj, ka tieši Rīga un Pierīga būs tās teritoriālās vienības, kur sagaidāms būtiskākais iedzīvotāju skaita pieaugums⁸.

DLC eksperti pievienojas iniciatīvas autoriem – neapšaubāmi valsts finansēta bezmaksas ēdināšana pašvaldības PII bagātīnātu ģimeņu budžetu un veicinātu veselīga uztura paradumu izveidošanos bērniem, tomēr, kā rāda pašvaldību sniegtās informācijas apkopojums, lielā daļā pašvaldību sociāli jutīgākajām grupām – bērniem no trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm – jau tiek nodrošināta pilnībā vai daļēji apmaksāta ēdināšana PII, turklāt daļā pašvaldību – arī daudzbērnu ģimeņu bērniem, nevērtējot ģimenes ienākumus.

Tomēr šobrīd būtiski kritiskāk vērtējams fakts, ka vēl aizvien vairākiem tūkstošiem bērnu nav pieejami PII pakalpojumi, ko pēc būtības nosaka likums. Šāda situācija gan izteikti ierobežo šo bērnu vecāku iespējas atgriezties darba tirgū pēc bērna kopšanas, gan arī liedz iespēju veiksmīgi saskaņot ģimenes un darba dzīvi.

2. Turpmākā rīcība

Ņemot vērā veiktās dokumentu analīzes un pašvaldību aptaujas rezultātus, DLC eksperti, kopumā atbalstot iniciatīvu par bezmaksas ēdināšanu pašvaldību PII, vienlaikus akcentē, ka šis jautājums risināms kompleksi, primāri nodrošinot pilnīgi pieejamu pirmsskolas izglītību.

Prioritārās aktivitātes – secība situācijas risinājumam

- 1) Obligāts priekšnosacījums – primāri nodrošināt normatīvajā regulējumā noteiktās pirmsskolas izglītības vai bērnu uzraudzības pakalpojuma pieejamību bērniem no 1,5 gadu vecuma, izvērtējot iespējas neierobežot vecākus un ļaut izvēlēties pakalpojuma veidu – pašvaldības vai privāto PII vai bērnu uzraudzības pakalpojumu, turklāt, lai izvēlēta risinājuma finansiālā ietekme uz ģimenes budžetu būtu vienāda apjoma;
- 2) Kad iepriekšminētais īstenots, jāizvērtē nākamās prioritātes. Secība DLC skatījumā:
  1. Bezmaksas ēdināšana PII visiem bērniem no daudzbērnu ģimenēm (Goda ģimeņu programma) neatkarīgi no ģimenes ienākumu līmeņa;
  2. Bezmaksas ēdināšana PII 5–6 gadus veciem bērniem;
  3. Bezmaksas ēdināšana PII 3–4 gadus veciem bērniem.

Būtiski atzīmēt, ka jau šobrīd valsts finansē bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksu un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (pēc Izglītības un zinātnes ministrijas sniegtās informācijas – 27,65 milj. 2017.gadā). DLC skatījumā nākotnē arī vecuma grupai no 3 līdz 4 gadiem finansējumu pedagogu darba samaksai būtu jānodrošina ar valsts mērķdotācijas palīdzību. Tādējādi pašvaldību budžetā atbrīvotos līdzekļi, kurus varētu izmantot šīs vecuma grupas bērnu bezmaksas ēdināšanai PII.

⁷ VARAM (2016). Informatīvais ziņojums par valsts atbalsta programmas bērniem no pusotra gada vecuma līdz pamatzglītības ieguves uzsākšanai, kuri saņem pakalpojumu pie privātā bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēja, izpildi un pašvaldību sniegtā atbalsta bērniem izvērtējumu.

⁸ VARAM (2014). Latvijas iedzīvotāju demogrāfisko izmaiņu procesu raksturojums un prognozes (1. starpatskaite). Pētījums "Publisko individuālo pakalpojumu klāsta izvērtējums atbilstoši apdzīvojumam". http://www.varam.gov.lv/files/text/Petijums_1_%20starpatskaite.pdf (sk. 01.02.2017.)

- 3) Vienlaikus ir jārod optimāls risinājums, lai paaugstinātu pakalpojuma par bezmaksas ēdināšanu vispārējās izglītības iestādēs no 1.–4. klasei ieviešanas efektivitāti, pārskatot valsts un pašvaldību sadarbības modeļa iespējamās nepilnības šajā jautājumā.

Piemēram, līdzvērtīgi dalīta valsts un pašvaldību atbildība, kur pašvaldības piedalās ar 50% līdzfinansējumu, ar mērķi veicināt līdzekļu efektīvu, pārdomātu izlietojumu. Pārdalot līdzekļus, finanšu apjoms, ko valsts iegulda mērķdotācijā 1.–4.klases skolēnu ēdināšanai (pēc IZM sniegtās informācijas – 19,7 milj. 2016. gadā) varētu tikt novirzīts papildus citu klašu skolēnu vai atsevišķu vecumposmu bērnu bezmaksas ēdināšanas PII nodrošināšanai.

Būtiski atzīmēt, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 9.februāra sēdes protokollēmumu (prot.Nr.6 39.§) un Valsts sekretāru sanāksmes 2016.gada 7.jūlija sēdes protokollēmumu (prot.Nr.26 29.§) Izglītības un zinātnes ministrijai sadarbībā ar Veselības ministriju, Finanšu ministriju, Labklājības ministriju, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un Latvijas Pašvaldību savienību uzdots izstrādāt iespējamus risinājumus valsts piešķirtās dotācijas finansējuma apmēra noteikšanai viena izglītojamā ēdināšanai, kāds tiek novirzīts pārtikas produktu iegādei, lai nodrošinātu bērniem izglītības iestādēs kvalitatīvu un uzturvielām bagātu ēdināšanu. Šāds uzdevums ir dots, ņemot vērā praksē konstatētās problēmas un nepieciešamību pārskatīt spēkā esošo normatīvo regulējumu un mērķdotācijas apmēru, lai nodrošinātu 1.- 4.klases skolēniem kvalitatīvu ēdināšanu.

DLC ir lūdzis Izglītības un zinātnes ministriju sniegt informāciju rakstiski, kā arī, piedaloties DLC sanāsmē, informēt par plānotajām aktivitātēm šajā jomā.

- 4) Indikatīvi turpmākie situācijas risinājumi:

- 3–6 gadus vecu bērnu bezmaksas ēdināšana pirmsskolas izglītības posmā tiek nodrošināta gan pašvaldības, gan privātajās PII, nosakot vienotu apmaksas tarifu.
- Jāizvērtē iespējas un riski alternatīviem atbalsta instrumentiem ģimenēm ar bērniem līdz 3 gadu vecumam, kuru vecāki izvēlas bērnus uzraudzīt un izglītēt mājās vai izmantot bērnu uzraudzības pakalpojumu, bet nevest PII, lai šīs ģimenes būtu līdzvērtīgi labvēlīgā situācijā ar tām ģimenēm, kuras izmanto PII pakalpojumus un kuru bērni, iespējams, saņem bezmaksas ēdināšanu PII.

Sagaidāms, ka ieguldījumu pašvaldību pakalpojumu ģimenēm ar bērniem pilnveidē tuvākajā laikā sniegs 2016. gadā DLC iniciētais projekts, ko šogad uzsākusi īstenot Vides un reģionālās attīstības ministrija – “Ģimenei draudzīga pašvaldība”, lai identificētu un padarītu katram Latvijas iedzīvotājam skaidri redzamu pašvaldības atbalstu gan savā, gan citos novados, tādējādi vienlaikus veicinot labdabīgu sāncensību starp pašvaldībām, kas motivētu izvērtēt iespējas pilnveidot atbalsta sniegšanu teritorijā dzīvojošu ģimeņu ar bērniem dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Savukārt detalizēti izstrādāti priekšlikumi jautājumos, kas saistīti ar pirmsskolas izglītību kā pamatelementu veiksmīgākai ģimenes un darba dzīves saskaņošanai vecākiem, kā arī risinājumi citos ar demogrāfiskās situācijas uzlabošanu saistītos jautājumos, t.sk., informācija par sociāli inovatīviem atbalsta veidiem ģimenēm ar bērniem, tiks iekļauti Visaptverošā programmā ģimeņu ar bērniem atbalstam “Māras solis”⁹, kuru šobrīd izstrādā DLC eksperti, lai virzītos uz mērķi – lai Latvijā dzimtu vairāk bērnu, būtu vairāk laimīgu ģimeņu, atbildīgu un par nākotni drošu bērnu vecāku!

⁹ Izstrādāto programmu plānots iesniegt Demogrāfisko lietu padomē šī gada jūnijā un virzīt izskatīšanai 2018.gada valsts budžeta un vidēja termiņa valsts budžeta veidošanas procesā.

Iesniedzējs:

Sadarbības platformas
"Demogrāfisko lietu centrs" vadītājs
Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu)
komisijas Demogrāfijas lietu apakškomisijas
priekšsēdētājs

I.Parādnieks

2017.03.10. 15:28

5165

I.Kārkliņa, 67082928

ieva.karklina@pkc.mk.gov.lv

Pielikums

1. tabula. Pašvaldību risinājumi, daļēji apmaksājot ēdināšanu PII bērniem no trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm, 2017. gads¹⁰

	Vērtējot ienākumus	
	Ģimenēm, kurām piešķirts trūcīgas personas statuss	Ģimenēm, kurām piešķirts maznodrošinātas personas statuss
Jelgavas pilsētas dome	Ēdināšana līdz 50 euro/mēnesī	Ēdināšana līdz 40 euro/mēnesī
Liepājas pilsētas dome	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Valmieras pilsētas dome	Bezmaksas ēdināšana	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Ventspils pilsētas dome	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem	25% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Aizputes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Aglonas novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Apes novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Ādažu novada pašvaldība	Nodrošināta ēdināšana 1,49 euro vērtībā dienā	Nodrošināta ēdināšana 1,49 euro vērtībā dienā
Baldones novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Balvu novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	-
Beverīnas novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	-
Burtnieku novada pašvaldība	Nodrošināta ēdināšana 1,75 euro vērtībā dienā	-
Cēsu novada pašvaldība	90% atlaide ēdināšanas izdevumiem	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Dagdas novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem	-
Engures novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Ērgļu novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	-
Grobiņas novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana bērniem obligātajā apmācībā un 30% atlaide bērniem līdz 5 gadu vecumam	Bezmaksas ēdināšana bērniem obligātajā apmācībā un 30% atlaide bērniem līdz 5 gadiem
Iecavas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Inčukalna novada pašvaldība	Atlaide ēdināšanas izdevumiem līdz 40 euro/mēnesī	Atlaide ēdināšanas izdevumiem līdz 20 euro/mēnesī
Jaunpiebalgas novada pašvaldība	Brīvpusdienas kopumā līdz 50 euro vērtībai, bez laika ierobežojuma	Brīvpusdienas kopumā līdz 50 euro vērtībai, bez laika ierobežojuma
Jēkabpils novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Kocēnu novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem; brīvpusdienas bērniem obligātajā apmācībā, kamēr brokastu un launaga izdevumi jāsedz vecākiem	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem; brīvpusdienas bērniem obligātajā apmācībā, kamēr brokastu un launaga izdevumi jāsedz vecākiem
Kuldīgas novada pašvaldība	Brīvpusdienas bērniem obligātajā apmācībā, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas [pabalsta kopējais apmērs 180 euro/gadā]	Brīvpusdienas bērniem obligātajā apmācībā, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas [pabalsta kopējais apmērs 180 euro/gadā]
Limbažu novada pašvaldība	Ēdināšana līdz 25 euro/mēnesī	Ēdināšana līdz 20 euro/mēnesī
Līvānu novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	Brīvpusdienas

1. tabulas turpinājums nākošā lappusē.

¹⁰ Dati iegūti laika periodā 25.01.2017.-07.02.2017.

1. tabulas turpinājums.

	Vērtējot ienākumus	
	Ģimenēm, kurām piešķirts trūcīgas personas statuss	Ģimenēm, kurām piešķirts maznodrošinātas personas statuss
Mālpils novada pašvaldība	80% atlaide ēdināšanas izdevumiem	80% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Mērsraga novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem	-
Ogres novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	Izvērtējot ģimenes situāciju
Pāvilostas novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana par fiksētu summu	Bezmaksas ēdināšana par fiksētu summu
Preiļu novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Priekules novada pašvaldība	Atlaide ēdināšanas izdevumiem 15 apmērā mēnesī	Atlaide ēdināšanas izdevumiem 15 euro apmērā mēnesī
Priekļu novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Raunas novada pašvaldība	Brīvpusdienas 1,5-5 gadus veciem bērniem, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	-
Rēzeknes novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	75% atlaide pusdienām, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Ropažu novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Rucavas novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	Brīvpusdienas
Rugāju novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	Brīvpusdienas
Rūjienas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Saldus novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	Brīvpusdienas
Sējas novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	Brīvpusdienas
Siguldas novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanai, ja ģimenē divi apgādnieki un 75% atlaide, ja viens apgādnieks	50% atlaide ēdināšanai, ja ģimenē divi apgādnieki un 75% atlaide, ja viens apgādnieks
Smiltenes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	Brīvpusdienas
Tērvetes novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	-
Tukuma novada pašvaldība	Brīvpusdienas un 50% atlaide brokastu un launaga izmaksām	Brīvpusdienas un 50% atlaide brokastu un launaga izmaksām
Vainodes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana bērniem obligātajā apmācībā	Bezmaksas ēdināšana bērniem obligātajā apmācībā
Varakļānu novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Vārkavas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Vecpiebalgas novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana	Brīvpusdienas
Vecumnieku novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Viesītes novada pašvaldība [25.01.2017.]	Bezmaksas ēdināšana	Brīvpusdienas
Viļānu novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem	-

2. tabula. Pašvaldību risinājumi, daļēji apmaksājot ēdināšanu PII bērniem no daudz bērnu ģimenēm, 2017. gads

Daugavpils pilsētas dome	Bezmaksas ēdināšana, vērtējot ienākumus
Jelgavas pilsētas dome	Bezmaksas ēdināšana 50 euro mēnesī vērtībā
Liepājas pilsētas dome	Bezmaksas ēdināšana, ja ģimenē aug 4 bērni; 50% atlaide ēdināšanas izdevumiem, ja ģimenē aug 3 bērni
Valmieras pilsētas dome	30% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Apes novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Babītes novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Baldones novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Cesvaines novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Dundagas novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana tikai trešajam bērnam ģimenē – citu bērnu ēdināšanas izdevumi jāsedz pilnībā
Engures novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Ērgļu novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Gulbenes novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Ikšķiles novada pašvaldība	Atbalsts ēdināšanas izdevumiem: 0,80 euro bērniem 1–2 gadu vecumā, 0,90 euro 3–7 gadu vecumā
Ilūkstes novada pašvaldība	20% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Inčukalna novada pašvaldība	Atbalsts ēdināšanas izdevumu segšanā 20 euro vērtībā mēnesī
Jēkabpils novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Krimuldas novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana, ja ģimenē aug 4 un vairāk bērnu
Ķeguma novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana
Līgatnes novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Limbažu novada pašvaldība	Atbalsts ēdināšanas izdevumu segšanā 20 euro vērtībā mēnesī
Mālpils novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Mērsraga novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Neretas novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem, ja ģimenē aug 3–4 bērni, un bezmaksas ēdināšana, ja ģimenē aug 5–6 bērni
Ogres novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem; lauku skolās (Suntaži, Madliena, Ogresgals) brīvpusdienas
Pāvilostas novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem, ja ģimenē aug 3 bērni, un 75%, ja ģimenē aug 4 un vairāk bērnu
Preiļu novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Priekules novada pašvaldība	Atbalsts ēdināšanas izdevumu segšanā 15 euro vērtībā mēnesī
Rēzeknes novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Ropažu novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Rūjienas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Salaspils novada pašvaldība	Ja PII apmeklē 2 bērni, tad vienam bērnam bezmaksas ēdināšana
Salas novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Siguldas novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem bērniem obligātajā apmācībā, ja PII apmeklē 2 bērni, un 75% atlaide, ja PII apmeklē 3 un vairāk bērnu
Skrundas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Talsu novada pašvaldība	30% atlaide ēdināšanas izdevumiem, ja PII apmeklē 1 bērns; 40% – ja 2, un 50%, ja PII apmeklē 3 bērni, papildus Sociālais dienests sniedz atbalstu 1,42 euro apmērā dienā
Tērvetes novada pašvaldība	Bezmaksas launags
Tukuma novada pašvaldība	75% atlaide ēdināšanas izdevumiem

2. tabulas turpinājums nākošā lappusē.

2. tabulas turpinājums.

Vainodes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana bērniem obligātajā apmācībā; 50% atlaide ēdināšanas izdevumiem par bērniem vecumā no 1,5–5 gadiem, ja PII apmeklē 3 un vairāk bērnu, un 25% atlaide, ja PII apmeklē 3 bērni
Varakļānu novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Vārkavas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Vecpiebalgas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Vecumnieku novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas

3. tabula. Pašvaldību risinājumi, daļēji apmaksājot ēdināšanu PII bērniem no citām īpašām grupām – bērniem ar īpašām vajadzībām un bērniem aizbildnībā vai audžuģimenēs dzīvojošiem, 2017. gads

Daugavpils pilsētas dome	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Jēkabpils pilsētas dome	Bezmaksas ēdināšana bērniem ar īpašām vajadzībām
Liepājas pilsētas dome	Bezmaksas ēdināšana bērniem ar īpašām vajadzībām un aizbildnībā esošiem bērniem
Valmieras pilsētas dome	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem audžuģimenēs augošiem bērniem, bezmaksas ēdināšana bērniem ar īpašām vajadzībām
Aizputes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana audžuģimenēs augošiem bērniem, bezmaksas ēdināšana bērniem ar īpašām vajadzībām
Babītes novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem
Cēsu novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana bērniem ar īpašām vajadzībām, 25% atlaide ēdināšanas izdevumiem audžuģimenēs augošiem bērniem
Engures novada pašvaldība	Brīvpusdienas
Ērgļu novada pašvaldība	Brīvpusdienas
Gulbenes novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem bērniem ar īpašām vajadzībām
Ilūkstes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana audžuģimenēs augošiem bērniem
Inčukalna novada pašvaldība	Atbalsts ēdināšanas izdevumu segšanā 30€ vērtībā mēnesī
Jaunpils novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana, vērtējot ienākumus
Jelgavas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Krimuldas novada pašvaldība	Brīvpusdienas
Lielvārdes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana, vērtējot ienākumus
Līgatnes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana, vērtējot ienākumus
Mārupes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana Afganistānas veterānu un Černobiļas AES avārijas seku likvidatoru un cietušo bērniem, kā arī ārpusģimenes aprūpē augošiem bērniem
Ogres novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana bērniem ar īpašām vajadzībām
Priekules novada pašvaldība	Atbalsts ēdināšanas izdevumu segšanā 15€ vērtībā mēnesī
Rēzeknes novada pašvaldība	Brīvpusdienas
Ropažu novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Rucavas novada pašvaldība	Brīvpusdienas bērniem ar īpašām vajadzībām novada PPII līdz 5 gadu vecumam
Rugāju novada pašvaldība	50% atlaide ēdināšanas izdevumiem bērniem, kas mācās internātā

3. tabulas turpinājums nākošā lappusē.

3. tabulas turpinājums.

Rundāles novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana, vērtējot ienākumus
Rūjienas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Skrundas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Talsu novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana bērniem ar īpašām vajadzībām
Tērvetes novada pašvaldība	Bezmaksas launags
Vaiņodes novada pašvaldība	Bezmaksas ēdināšana bērniem obligātajā apmācībā; 50% atlaide ēdināšanas izdevumiem par bērniem vecumā no 1,5-5 gadiem, ja PII apmeklē 3 un vairāk bērnu, un 25% atlaide, ja PII apmeklē 3 bērni
Varakļānu novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Vārkavas novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas
Vecumnieku novada pašvaldība	Brīvpusdienas, bet vecākiem jāsedz brokastu un launaga izmaksas

